

KORONAVIRUS (KOVID-19) i pacijenti sa CLL

Obaveštenje CLL Advocates Network

Datum: 25. mart 2020.

[CLL Advocates Network](#) pažljivo prati mere koje se u raznim zemljama primenjuju u borbi protiv koronavirusa KOVID-19. Informacije o KOVIDU-19 uglavnom nisu specifične za ljude koji imaju hroničnu limfocitnu leukemiju (CLL). Cilj ovog obaveštenja je da pružimo dodatne informacije i savete za CLL pacijente.

Većina izvora navodi da su sledeće osobe izložene povećanom riziku od ozbiljnog ili smrtonosnog oblika KOVIDA-19:

- Starije osobe (60+ godina)
- Osobe sa postojećim hroničnim obolenjima (npr hronično obolenje pluća ili srca)
- Osobe sa sekundarnim infekcijama

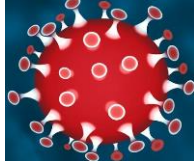
Osobe sa visokim rizikom od veoma ozbiljnog ili smrtonosnog oblika KOVIDA-19:

- Imuno kompromitovane osobe

Pacijenti sa CLL imaju oslabljen imuni sistem bez obzira da li su pod terapijom ili ne, da li su mladi ili stari. Terapija može doprineti daljnjem slabljenju imuniteta. Zbog svega navedenog, pacijenti sa CLL su izloženi većem riziku obolevanja od koronavirusa KOVID-19 i mogu imati teže simptome nego opšta populacija.

Obzirom da ne postoje specifični anti-virusni lekovi ili vakcina protiv koronavirusa, najbolji način da se spreči zaraza je izbegavanje izloženosti koronavirusu za koji se smatra da se uglavnom prenosi sa osobe na osobu putem kašlja, kijanja ili dodiranjem ruku. Svi građani - mladi ili stari, zdravi ili bolesni - trebaju se pridržavati sledećih pravila kako bi se smanjio rizik izlaganja virusu:

1. Izbegavajte bliske kontakte sa drugim osobama (održavajte minimalnu udaljenost od 1.5m, idealno 2 metra)
2. Nemojte se grliti, ljubiti ili rukovati. Odmaknite se od drugih ljudi pre nego što kašljete ili kihnete
3. Ne dodirujte vaše lice (oči, nos, usta) ako niste oprali ruke
4. Ruke perite često sapunom i vodom u trajanju od najmanje 20 sekundi. Možete koristiti i dezinficijens za ruke sa najmanje 60% alkohola ali bolja opcija je pranje ruku vodom i sapunom.
5. Strogo se pridržavajte pravila socijalnog distanciranja
6. Kašljite i kišite u ruku u predelu lakta. Kad pirite nos koristite papirnu maramicu i odmah je bacite
7. Izbegavajte putovanja

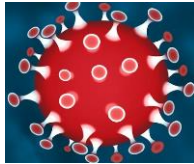
8. Radite od kuće ako je moguće

U cilju sprečavanja rizika od kontaminacije i širenja zaraze, strogo se preporučuje da pacijenti sa CLL budu izuzetno oprezni i da striktno slede sve vanredne mere koje zdravstvene ustanove sprovode u njihovoj zemlji. U Velikoj Britaniji strogo se savetuje da ljudi sa težim obolenjima (uključujući "osobe sa rakom krvi i koštane srži kao što je leukemija") ostanu kod kuće 12 nedelja počevši od 21. marta te da se drže što dalje od ostatka populacije.

Što se tiče pitanja da li bolesnici koji imaju rak treba da odgode ili nastave svoju terapiju kao što je planirano, Nemačko društvo za hematologiju i onkologiju (DGHO) smatra da je efikasna anti-kancerozna terapija važnija za život pacijenata nego preterane zaštitne mere protiv koronavirusa kao što su prekid ili odgađanje terapije. Oni takođe naglašavaju da pacijenti, čija se bolest kontroliše specifičnom terapijom, obično imaju manje infekcija nego pacijenti koji ne primaju adekvatan tretman. Znači, za većinu pacijenata sa akutnim karcinomom, korist od razumne i planirane anti-kancerozne terapije prevazilazi opasnost od mogućeg rizika infekcije sa koronavirusom. U zavisnosti od vaše konkretne situacije i lekova koje uzimate, vaš specijalista hematolog može da preporuči da sačekate ili odgodite terapiju ako smatra da je to za vas najbolje u datoj situaciji.

ŠTA RADITI AKO IMATE CLL I ZARAZITE SE KORONAVIRUSOM ILI KOVIDOM-19?

1. **Ako imate simptome tipične za KOVID-19 ili ako ste bili u bliskom kontaktu sa osobom zaraženom koronavirusom, sledite pravila specifično propisana u vašoj zemlji (putem posebno uspostavljenih pozivnih centara)**
2. **Obavestite svog hematologa/onkologa telefonom, mejlom ili faksom** (nemojte dolaziti u bolnicu kako biste zaštitili zdravstvene radnike i druge osetljive pacijente na odelenjima i po bolničkim klinikama)
3. **Ne prekidajte lečenje** osim ako vam to nije savetovao vaš hematolog ili onkolog ali upitajte svog hematologa da se konsultuje sa medicinskim timom koji brine o vašoj infekciji KOVIDOM-19 radi eventualnih promena u terapiji.

UPRKOS IZOLACIJI, NISTE SAMI!

Ostanite u vezi sa porodicom i prijateljima putem telefona ili interneta, te pratite virtualne programe kako biste ostali u vezi sa ljudima iz vaše lokalne CLL grupe.

Kao i većina CLL pacijenata možda ste i vi, tokom svoje bolesti, prošli kroz period izolacije od spoljašnjeg sveta. Svakako da nije lako biti odsečen od sveta ali ako ste to prebrodili ranije, prebrodićete i sada. Ovo je verovatno dobra prilika da ohrabrite i osnažite druge koji imaju manje iskustva sa izolacijom!

INFORMIŠITE I BUDITE INFORMISANI

Vesti i preporuke se brzo menjaju, zato pratite najnovije informacije putem proverenih i pouzdanih izvora.

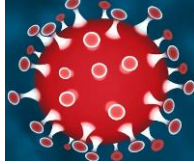
Za dodatne informacije preporučujemo pouzdane izvore o KOVIDU-19 koje smo naveli niže u tekstu.

MOLIMO VAS DA NAM POMOINETE

- Obavestite imuno kompromitovane pacijente o riziku koji KOVID-19 za njih predstavlja
- Lobirajte i obraćajte se lokalnim vlastima i zdravstvenim radnicima
- Pričajte s ljudima koji donose zakone i odluke u zdravstvu, skrenite im pažnju na rizičnu grupu pacijenata sa rakom krvi
- Ukažite im da KOVID-19 ne pogađa samo starije osobe, već da i mlađe osobe mogu ozbiljno da obole od koronavirusa.
- Delite dobre savete

Označite nas na [Twitter](#) or [Facebook](#)! I ono najvažnije: čuvajte se!

Vaša *CLL Advocates Network Team*
Javite nam se na info@ccladvocates.net

Izvori

Informacije za osobe sa visokim rizikom:

World Health Organization (WHO) <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>

Public Health England

<https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-guidance-on-social-distancing-and-for-vulnerable-people/guidance-on-social-distancing-for-everyone-in-the-uk-and-protecting-older-people-and-vulnerable-adults>

US Center for Disease Control

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/specific-groups/high-risk-complications.html>

Government of Canada

<https://www.canada.ca/en/public-health/services/publications/diseases-conditions/vulnerable-populations-covid-19.html>

German DGHO (German Society of Haematology and Oncology)

<https://www.dgho.de/aktuelles/news/news/2020/coronavirus-covid-19-bei-krebspatienten>

Onkopedia (a guideline portal for practising doctors in Germany)

<https://www.onkopedia.com/de/onkopedia/guidelines/coronavirus-infektion-covid-19-bei-patienten-mit-blut-und-krebserkrankungen/@@guideline/html/index.html>

CLL specifične informacije:

CLL Support Association

<https://www.clisupport.org.uk/coronavirus/>

CLL Society

<https://cllsociety.org/covid-19/>

UK CLL Forum

<http://www.ukcllforum.org/>

Informacije vezane za rak:

Bloodwise

<https://bloodwise.org.uk/blog/coronavirus-and-blood-cancer>

One Cancer Voice

https://bloodwise.org.uk/sites/default/files/documents/one_cancer_voice_advice_on_coronavirus_for_people_with_cancer.pdf